

VAK-lainsäädännön kokonaisuudistus

Kimmo Kiiski 7.2.2019

VAK-uudistus

- Miksi tehdään?
- Mitä tehdään?
- Kuka tekee?
- Millä välineillä tehdään?
- Milloin tehdään?
- Millä tavoitteilla tehdään?

Miksi uudistus?

- Voimassa oleva VAK-laki voimaan vuonna 1994
- Toimintaympäristö on muuttunut
 - Oikeudellinen muutos (PL, kv. Säätely erit. EU, asetukset, määräykset)
 - Operatiivinen muutos (tekniikka ja tiede, kuljetusvälineet, aineet, digitalisaatio rikollisuus, verkkokauppa jne.)
- Kokonaisuudistus = Lainsäädännön määräaikaishuolto
 - Hanke ollut vireillä jonkin aikaa, on tehty esivalmistelua, hahmottelua
 - Tehdään ajan kanssa, ei merkittävää poliittista jännitettä

Kuka tekee? Millä välineillä tehdään?

- LVM tiimi: Elina Immonen, Kimmo Kiiski, Katja Viertävä, Mari Suominen, Anu Häkkinen
- Ohjausryhmä:
 - Tehtävänä on tukea uuden VAK-lain ja sen nojalla annettujen säädösten uudistamista
 - Linjaa ja sovittaa yhteen
- Työryhmät (ml. tilapäinen säilytys, seuraamukset ja niiden järjestelmä)
- Muu työskentely (työpajat, kuulemiset, lausunnot, seminaarit tms)

Ohjausryhmä

Puheenjohtaja

Turvallisuusyksikön johtaja, Hallitusneuvos Elina Immonen, Liikenne- ja viestintäministeriö

Varapuheenjohtaja

Liikenneneuvos Kimmo Kiiski, Liikenne- ja viestintäministeriö

Sihteerit:

Neuvotteleva virkamies Mari Suominen

Hallitusneuvos Katja Viertävä

Johtava asiantuntija Anu Häkkinen

Liikenne- ja viestintäministeriö

Jäsen

Lainsäädäntöneuvos Kirsi Miettinen

Liikenne- ja viestintäministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö

Sisäministeriö

Puolustusministeriö

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö

Ympäristöministeriö

Liikenne- ja viestintävirasto

Väylävirasto

Poliisihallitus

Säteilyturvakeskus

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Onnettomuustutkintakeskus

Traffic Management Finland Oy

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Finnair Cargo

Kemianteollisuus ry

Logistiikkayritysten Liitto ry

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Suomen Satamaliitto ry

Satamaoperaattorit ry

Yleinen Toimialaliitto ry

VR-Yhtymä Oy

Aikataulu

- Arviomuistioluonnos lausunnolle syksy 2018
- Ohjausryhmän asettaminen helmikuu 2019
- Muistion lausuntotiivistelmä helmikuu 2019
- Arviomuistio valmis maaliskuu 2019
- Pykäläluonnokset syksy 2019
- Yleisperustelut syksy 2019
- HE luonnos lausunnolle joulukuu 2019
- Laintarkastus kevät 2020
- Eduskuntaan syksy 2020
- Voimaan 2021

Lainsäädännön tavoitteet

- Vuoden 1994 lain tavoitteita ei ole mainittu hallituksen esityksessä
- Lain tarkoituksena oli :
 - Normikäytäntöjen yhtenäistäminen kuljetusmuotojen välillä
 - Teknisistä yksityiskohdista määräystenantovaltuuksia
 - Soveltamisalan täsmentäminen
 - Rangaistussäännösten yhtenäistäminen
 - Viranomaisten tehtävien yhtenäistäminen eri kuljetusmuotojen osalta
 - EU jäsenyyden vaikutusten huomioon ottaminen

Vaikuttaa tutulta ...

Uuden VAK-lainsäädännön tavoitteet

- Lainsäädäntökokonaisuuden koherenssin parantaminen
 - Poistetaan tulkinnanvaraisuutta ja puutteellisuuksia, saatetaan johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi vastaamaan 2020-luvun tarpeita
- Rakenteellinen ja sisällöllinen remontti
 - Voimassa oleva laki pääosin toimiva
- Perustuslainmukaisuuden varmistaminen
 - 80, 124 §
- Ylläpitää liikenteen turvallisuutta
- Ennalta estää ja torjua ympäristövahinkoja
- Mahdollistaa liiketoimintaa
- Edistetään automaatiota ja digitalisaatiota

Erityiskysymyksiä

- Tilapäinen säilytys (pitkäaikainen teema)
- Seuraamusjärjestelmä (laillisuusperiaate; rangaistavan käyttäytymisen ala hämärä)
- Henkilöturvallisuusselvitykset (terroristiset teot)
- Ratapihan turvallisuusselvitys (ongelmallinen yleisen rautatiesäätelyn kannalta?)
- Turvallisuusneuvonantajarekisteri (ehdotettu)
- Pakkausten ja säiliöiden rekisteröintivelvoitteen laajentaminen (ehdotettu)
- Puolustusvoimien tarpeet (yhdessä vai erikseen?)
- Muiden turvallisuusviranomaisten tarpeet
- Ahvenanmaa

Lopuksi

- Viesti on ollut se, että lainsäädäntö on pääosin asianmukaista
- Täsmentämistä ja tarkentamista toki on
- On erilaisia tapoja tehdä kokonaisuudistus (koota yhteen tai erikseen)
- Muutamia teemoja on, jotka ovat nousseet esille
- VAK-laki tärkeä VAK-turvallisuuskulttuuriin osa mutta se ei ole ainoa väline/elementti
- Turvallisuuskulttuuri, liiketoiminnan monimuotoiset pelisäännöt
- Kaikesta mahdollisesta ei voi lailla säätää
- Lain noudattamista tulee valvoa, siihen tulee olla asianmukaiset resurssit